

Отъ тукъ може да се сжди какво може да излѣзе отъ население, чадо на стари спомени, захранено между гори и планини и възмъжало между баруть и оржжия.

Но вънъ отъ дѣлата на Сливенскитѣ хайдуту-войводи, нека чуемъ за тѣхъ и за града ни духовития Зах. Стояновъ, чедо на недалечнитѣ отъ Сливенъ Балкани и самъ близкъ познавачъ на неговото хайдутство.

„Съ войводитѣ на Сливенъ, пише той, не може се гордѣе ни едни градъ изъ тритѣ части на отечеството ни,“¹⁾ По-нататкъ той сравнява Котелъ съ Сливенъ, първия като духовенъ, а втория като политически центръ, и забелѣзва: „неблагонадежността на Сливенци въ политическо и нравствено отношение бѣше станала пословична, особено между Котленскитѣ хаджии и чорбаджии. Споредъ тѣхъ, Сливенци сж „цапаци“ и волентири, достойни само за хадути“.

Неблагонадежни сж били Сливенци, защото не напусто сж се „зббели“ срещу султана и правителството му, като сж готвели и дигали възстания, а „цапаци“, защото никакъ не си свивали устата предъ турци и чорбаджии, за начина по който ще се отърватъ отъ „зулуми“ и ще си повърнатъ царството.

Благочестието на Котленскитѣ чорбаджии и въобще Котленската гордостъ сж се състоели въ пиене кафе *редомъ съ пашата* и въ кркетничане съ прозвището *ефенди*. Султанъ Махмудъ въ обиколката си изъ България (1836 г.) „само въ Котелъ“ можалъ да си пие кафето съ Босфорско наслаждение, т. е. Котелъ билъ втори следъ Цариградъ и т. н., поне тѣй се хвалѣли Котленскитѣ хаджии и чорбаджии.

Но по-характеристични сж слѣднитѣ редове на сжщия Зах. Стояновъ: презъ пролѣтъта на 1876 г., нѣколко Сливенци-търговци отиватъ въ Ески-Джумая да си каитятъ (заверятъ) тескеретата. Единъ отъ тѣхъ се улучва „широкоплещястъ“, и когато билъ запитанъ отъ тескереджията: отъ кждѣ е родомъ, — той отговорилъ че е отъ *Сливенъ*. Тескереджията побеснѣлъ отъ гнѣвъ и заповѣдалъ да го арестуватъ, като повтарялъ: „отъ Сливенъ а! Отъ х. Димитрова градъ! Да не си неговъ братъ бе душманъ — гяуръ? Какъ не те е срамъ още да дойдешъ да искашъ тескере! *Вий и вашия градъ сте първитъ, които измислихте комитаджилъка.*“¹⁾

Единъ отъ останалитѣ българи билъ отъ Котелъ и когато го попитали отъ дѣ е родомъ, той отговарялъ: „не го струвамъ кабулъ ефендимъ. (т. е. считамъ се докаченъ или не приемамъ да ме нарѣчете, че съмъ отъ Сливенъ). Моето отечество е Котелъ, а господаря ми е х. Петри х. Матеевъ,

¹⁾ Зах. Стояновъ, Четитѣ въ България, стр. 169, 173—4.

²⁾ Ibid. стр. 176.